

על תכניות ובנינים - ראיון עם יחיאל פלבס

ראיון: מ
2.2.1973

את הראיון עם יחיאל תכנתי כבר מזמן. אחרי שנים רבות של עבודה בריכוז הבניין בעין השופט ודאי יש לו מה לומר בשטח זה. לא רציתי לגשת אליו מיד עם סיום התפקיד, אולם עכשיו שמאחוריו תקופה של שירות במטבח החלטתי שהגיע הזמן.
לראשונה הוא היסס במקצת אך לבסוף נענה ברצון.

* שאלה ראשונה שהצגתי בפניו הייתה איך הגעת לריכוז הבניין?

יחיאל: אחרי שנים של ריכוז הנגריה נדרשתי למלא תפקיד זה ב-1961. לא הייתה לי כל הכנה לכך, וודאי שלא קל היה לי בהתחלה. במיוחד אם ניקח בחשבון שבאותה שנה חלה גם תנופה רבה בבניה בעין השופט. ריכוזי לעצמי רשימת המבנים שנבנו בתקופת כהונתי - 21 בתים חדר- וחצי, 4 בתים שתי-קומות, שלושה בתי קומותיים שהספיקו להקים את השלד, שיפוץ עשרה בתים משיכון- ותיקים, פעוטון חדש, שיפוץ בית לפעוטון, כיתה לגן חדש, גן חדש והתחלה של שיפוץ גן, מטבח וחדר-אוכל, בריכת שחייה, 4 מקלטים, ועוד עבודות יותר קטנות- הכל בשטח הצרכני.
בשטח היצרני הוקמו: בית אמון, תוספת לבית אמון, מפטמה 1200 מטר, לול בית מדגרות, הגדלת הרפת וביתן חליבה, חדר קיטור, מוסך פלחה, תוספת ל"מברג" ול"משנקים", שיפוץ האולם וכל הפיתוח מסביב וכולל אחזקה ותיקונים שונים.

* אכן, רשימה נכבדה אמרתי, ודאי שיש לך הרגשת סיפוק שכל זה הוקם בהנהלתך ובהזדרכתך.

יחיאל: נכון, אין להכחיש שהעבודה נתנה לי סיפוק, אבל אני בכל זאת שמח שסיימתי. אמנם, לו הייתי צעיר ב-15 שנה, יתכן שהייתי חוזר כעבור זמן לתפקיד זה. אך בגילי זה כבר לא קל, ואינני חוזה אפשרות כזאת. התפקיד הוא לכאורה ארגוני- כלכלי, אבל יש לו גם היבטים חברתיים רבים. לדעתי, חייבים להחליף את המרכז לפחות כל 5-6 שנים ולתת לו שנתיים שלוש מנוחה, ואזי הוא יהיה מוכן למלא קדנציה נוספת. שתיים עשרה שנה זאת תקופה ארוכה מדי. מה עוד, כפי שכבר הזכרתי, המגע החברתי הוא לא מהקלים. בהזדמנות זאת אני רוצה לבקש את סליחת אותם החברים אשר לדעתם קיפחתי אותם במשהו. לא תמיד ניתן להיענות לכל פנייה, אם כי השתדלתי. זהו תפקיד שתופש את האדם בכל מאודו.

*** האם חלו במשך זמן כהונתך שינויים מהותיים בקיבוץ בגישה של החברים לבתי מגורים?**

יחיאל: אכן, חלו שינויים רבים, בעיקר הנובעים משינוי ברמת החיים. אבל לא רק זה. פעם, כאשר נקבע הדגם של הבית, אפשר היה לתכנן הכל מראש, ואף להזמין את כל הפריטים והאביזרים הדרושים. זה אפשר לסיים בניין בשנה, שנה וחצי. כיום, עד אשר מסיימים את הבירורים עם הדיירים, הקובעים מי לאן יעבור ומהו רוצה, אי אפשר לתכנן מראש את הגמר. אי אפשר להזמין את הפריטים והאביזרים הדרושים. זה גוזל זמן ואף מייקר את הבנייה. לכן, סיום בית לוקח כיום כשנתיים. וזה לא רק בגלל המחסור בבעלי מקצוע.

*** נאמר, שאם גמר שלושת הבתים שאנו מתחילים בבנייתם כעת, אנו ממלאים את כל תוכנית**

הנקודה. לאן לדעתך נפנה בבניה הבאה?

יחיאל: על זה לא קל לענות. ישנן כמה אלטרנטיבות. ולכל אחת היתרונות והמגבלות שלה. מדברים על פיתוח הצד הצפוני של הקיבוץ, לכיוון לול הקומותיים ובריכת השחיה. תוכנית זו מחייבת לבטל את הכניסה הקיימת למשק, להעביר את הכביש ועוד... תוכנית זאת יקרה מאוד ודורשת הרבה פיתוח ואמצעים. קשה להניח שנוכל ללכת בכיוון זה.

*** ומה בדבר החלפת הבתים עם שירותים משותפים לשיכון ותיקים?**

יחיאל: מבחינת המיקום זה מצויין, אבל כל עוד אנו זקוקים לדיור נוסף, לא נוכל להרשות לעצמנו רק להיטיב את הדיור בלי לקבל מקומות נוספים. לכן נראה לי שלא תהיה ברירה אלא להוסיף עוד חגורת בתים בכיוון דרום.

אתה יודע – אמר יחיאל – אני כבר מזמן מתהלך עם תוכנית מסויימת ואולי זאת הזדמנות להעלות אותה. החברים מתבגרים וצריך לתת את הדעת על כך גם מבחינת עתיד השיכון. הייתי מציע שבעתיד נקים בשטח בו עומדים כעת בתי הסוכנות והבתים של אלישע ואלכס, שורה על בתים יותר קטנים אולי בשטח, אך עם מירב הנוחיות שיתאימו לאדם קשיש. לדעתי צריך כבר עכשיו להתחיל להכין תוכניות בכדי שנוכל לגשת למימוש הדבר בבוא העת. מיקום זה יאפשר לחברים בגיל גבוה לשמור על הקשר עם החיים הציבוריים.

*** ומה דעתך על רמת הדיור בכלל אצלנו?**

יחיאל: אנו מוגבלים בתיכנון, כל עוד אנו זקוקים להלוואות- שיכון, והמוסדות מכתיבים לנו את גודל היחידה. אין אנו חופשיים בתיכנון, המסגרת מכתיבה. לו אפשר היה להגדיל את היחידה ע"י תוספת

מטרים, היינו יכולים לתכנן את הדירה בצורה יותר נוחה. אשר לטיב הבניה והגמר, אנו יכולים להיות מסופקים בהחלט, ובמיוחד ביחס למקובל כיום אפילו בדירות- פאר בעיר.

*** מדברים כיום הרבה על תיעוש הבניה. בתים טרומיים וכו...איך זה יתבטא אצלנו?**

יחיאל: אלה שיטות שאינן מתאימות לבנייה הקיבוצית, זה מתאים בעיקר לבנייה סטנדרטית ובהיקפים גדולים.

*** ומה דעתך על הבנייה הציבורית בקיבוצים?**

יחיאל: אני מתנגד לבניה הראוותנית והיקרה, זה לא מתאים לנו. אני מסופק (שמח) שלא נגררנו אחרי זה ובנינו חדר-אוכל צנוע ונעים, פרט לגודל. יש להודות שהגודל כבר אינו מספק אותנו, וצריך כבר לחשוב על הגדלתו. וכאן אציין, שעד שחדר-האוכל הושלם שבעתי הרבה מרורים, והביקורת הייתה קטלנית, אבל כיום נדמה לי שאין אף אחד שיבקר את צורתו. בניית חדר-האוכל הייתה עבורי אתגר להמשיך בבנייה בלי להפסיק את המהלך התקין של השימוש בו. אני יכול לומר שעמדתי במשימה. בסיכום, ברצוני לומר שצריך היה לשנות במידת מה את תפקיד רכז הבנייה. צריך להפריד בין הבנייה החדשה ואחזקת –הקווים. קשה לאדם אחד לטפל בכל גם מבחינת הביצוע וגם העומס החברתי שזה מטיל. יש לנו הרבה מבנים הדורשים השגחה וטיפול. זה יכול להעסיק אדם מלא ולמעלה מזה. לבסוף, ברצוני להודות לכל מוסדות המלאכה שאיתם הייתי בקשר על שיתוף הפעולה והעזרה שהגישו.

כשסיימתי את השיחה עם יחיאל חשבתי לעצמי שטוב עשיתי שחיקתי עם הראיון. יחיאל יכול כיום להשקיף על הדברים ממרחק מה וברוח אחרת. כל אותם קשיים של יום ויום ושחיקה חברתית הם מאחוריו, חודם הוקהה, וערכם ירד. מה שנשאר זה הסיפוק מתפקיד שבוצע טוב ומאתגרים שהתמודדו איתם ויכול להם.